Fővárosi Ítélőtábla
7.Pf.21.677/2009/2.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítélőtábla a korábban dr. Horváth Béla ügyvéd, majd dr. Gyenes Levente ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Dr. Szilvásy-Dr. Botond Társas Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Botond Gábor ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. július 2. napján kelt 22.P.20.745/2008/5. számú ítélete ellen az alperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet teljes egészében elutasítja; az alperes perköltségfizetésre kötelezését mellőzi, míg a felperes kereseti illetékfizetési kötelezettségét 9.000 (Kilencezer) forintra emeli fel.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az alperesnek 12.000 (Tizenkettőezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az alperes kérelmére 12.000 (Tizenkettőezer) forint fellebbezési eljárási illeték visszatérítésének van helye; az erre vonatkozó határozatot az elsőfokú bíróság küldi meg a székhelye szerint illetékes állami adóhatóságnak.
Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes munkáltatója, a ... Zrt. szerződés keretében évek óta vízmérőórák javítását, cseréjét végezte az alperes részére és a felek közötti kapcsolattartóként a felperest jelölte ki.

Az alperes vezérigazgatója a 2007. október 1-jén elküldött faxüzenetében arról tájékoztatta a felperes munkáltatóját, hogy a párhuzamos vizsgálat megerősítette feltételezéseiket, miszerint a 2007. augusztus 29-i és szeptember 5-i szállítmány nem a valóságnak megfelelően került lekönyvelésre, abból 300 darab speciális

vízmérőóra hiányzott, azaz ténylegesen nem adták át felújításra. A faxüzenet tartalmazta azt is, hogy az alperes munkatársa, **...** raktáros a bizottság előtti meghallgatásán azt mondta, hogy a hiányzó órákat a felperes biztatására értékesítették. Kiderült továbbá, hogy az órákat nem a valóságnak megfelelően vette át a **...** Zrt. megbízottja, mely információ más forrásból is alátámasztásra került. Az alperes az üzenetet azzal zárta, hogy megingott a bizalma a felperesben, a továbbiakban nem kíván személyével együttműködni.

A felperes munkáltatója e faxüzenet után más dolgozóját bízta meg az alperessel való kapcsolattartással.

... a későbbiek során közjegyző előtt tett nyilatkozatban visszavonta a felperest terhelő állítását, és a felperestől bocsánatot kért.

A felperes keresetében a Ptk. 84. § (1) bekezdés a), c) pontja, a Ptk. 355. § (1) bekezdése, a Ptk. 76. §-a és 78. §-a alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes valótlan, indokolatlanul bántó és ebből eredően sértő tényállításával megsértette a jóhírnevét és a becsületét. Kérte továbbá, hogy a bíróság az alperest kötelezze, nyilatkozattal adjon elégtételt. A nyilatkozat tartalmazza: alaptalanul, hamisan állította, hogy a **...** Zrt.-hez le nem szállított vízmérőket az ő megbízására értékesítették alkalmazottai. Az alperes egyúttal értesítse a munkáltatóját arról, hogy kéri a **...**-nél a **...** Zrt. korábbi képviseleti rendszerének visszaállítását. A felperes keresetében az alperest arra is kérte kötelezni, hogy a nyilatkozatot ajánlott levélben küldje meg a munkáltatójának, továbbá tegye közzé a **...**-nek a **...** Zrt.-vel munkakapcsolatban álló valamennyi szervezeti egységénél. Igényt tartott továbbá a valótlan kijelentés miatt személyét ért erkölcsi hátrány reparálása érdekében 500.000 forint nem vagyoni kártérítésre.

Álláspontja szerint az alperes nem járt el körültekintően a faxban foglaltak megírásakor, hiszen a későbbiek során bebizonyosodott, hogy neki semmi köze nem volt az eseményekhez. A faxüzenet a munkáltatójánál megismerésre került, ami miatt más szemmel néznek rá, mint korábban. Önmagában már ez is megalapozza a nem vagyoni kártérítés iránti igényét, melynek összegszerűségét szükségtelen bizonyítania. Azért az alperessel szemben terjesztette elő a keresetét, mert a valótlan tényállítást tartalmazó faxüzenet tőle származik, **...** pedig az alkalmazásában állt, így az ő magatartása miatt is az alperes tartozna felelősséggel.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, mivel álláspontja szerint hiányzik a magatartás jogellenessége, és a felperes nem bizonyított olyan érdeksérelmet, vagy hátrányt, amely a nem vagyoni kártérítésre alapot adhatna. Egyrészt azzal érvelt, hogy szerződéses kapcsolatban a megrendelő bármikor kérheti, hogy a szerződés teljesítése során a másik fél kapcsolattartója helyett más személy kerüljön kijelölésre. Ha minden olyan esetben, amikor a kapcsolattartó személyének megváltozását kezdeményezik, személyiségi jogi pereket lehetne indítani, az parttalanná tenné a Ptk. 78. §-ának alkalmazását. Arra hivatkozott továbbá, hogy a faxüzenetben leírtak részben **...**, részben **...**, a **...** Zrt. művezetője nyilatkozatai

alapján kerültek megfogalmazásra, ezért a felperes velük szemben érvényesíthetne igényt. A jegyzőkönyvben foglaltak alapján alappal állította, hogy a hiányzó vízmérőket a felperes biztatására értékesítették.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét, annak a valótlan ténynek a híresztelésével, hogy ..., az alperes alkalmazottja a felperes biztatására értékesített szabálytalanul vízmérőórákat. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül az ítélet rendelkező részét elégtétel adásként küldje meg a felperes munkáltatójának. Kötelezte továbbá arra is, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250.000 forint nem vagyoni kártérítést és 12.500 forint plusz áfa ügyvédi munkadíjból, valamint 21.000 forint lerótt kereseti illetékből álló perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az államnak felhívásra fizessen meg 7.000 forint le nem rótt illetéket.

Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy az alperes magatartása a híresztelés tipikus esete, az alperesi levél ugyanis a felperesre vonatkozó, mástól származó információt közölt azzal, hogy az információk más forrásból is alátámasztásra kerültek. Az információ valóságtartalmáért nem csupán a forrásként megjelölt személy, de az állítását továbbközlő alperes is felelősséggel tartozik. Nem mentesülhet a felelősség alól arra hivatkozással, hogy az információt csupán továbbította. Az alperesnek nem azt kellett bizonyítania, hogy ... azt nyilatkozta, ami leírásra került, hanem azt, hogy a leírt állítás a valóságnak megfelel. Az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, a kifogásolt tényállítás ... későbbi nyilatkozata szerint ugyanis valótlan volt. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a valótlan tényállítás alkalmas arra, hogy a felperes jóhírnevét sértse. Külön bizonyítás nélkül is megállapítható, hogy a közlés miatt a felperessel szemben bizalomvesztés történt. Az alperes maga is azt közölte a faxüzenetben, hogy a felperesben a bizalma megrendült.

Az elsőfokú bíróság az elégtételadás iránti felperesi igényt csak részben találta alaposnak, mivel az elégtételadás célja, hogy abban a körben, amelyben a sérelmezett nyilatkozat ismertté vált, váljon ismertté a sérelmet megállapító döntés is. A perbeli esetben a levelet az alperes a felperes munkáltatójához juttatta el, ezért elegendő, hogy ugyanilyen körben kerüljön megismerésre a bírósági döntés is. Helytállónak ítélte az alperes azon hivatkozását, hogy joga van eldönteni, mely személlyel kívánja a felperes munkáltatójánál a kapcsolatot tartani, ezért elutasította a korábbi képviseleti rendszer visszaállítására irányuló felperesi kérelmet. Úgy ítélte meg, hogy e kérelem teljesítése a felperesi munkáltató és az alperes közötti szerződéses kapcsolatba történő olyan mértékű beavatkozás lenne, amely meghaladja az elégtételadás kereteit.

A nem vagyoni kártérítés iránti igényt illetően az elsőfokú bíróság értékelte a felperes személyes nyilatkozatát, miszerint az alperesi magatartás rendkívüli módon sérti az önérzetét és a becsületét is, hiszen 40 éves szolgálati időt töltött ugyanazon munkáltatónál és mindeddig semmilyen fegyelmi vétséget nem róttak a terhére. Egy

alaptalan vád miatt ingott meg benne a bizalom és miután a vád valótlansága bebizonyosodott sem tettek semmit annak érdekében, hogy a korábbi helyére visszakerüljön. Az ügy a munkáltatójánál és a többi beszállítónál is nyilvánosságot kapott, mivel országszerte ismert volt, hogy a partnerek felé ő képviseli a céget. Nem sokkal a faxot követően az ország egész területéről beszállító cégek képviselői érdeklődtek, hogy miért nem képviseli már a munkáltatóját a ... felé. Az elsőfokú bíróság köztudomásúnak tekintette, hogy egy bűncselekmény gyanúját felvető valótlan állítás miatti bizalomvesztés minden külön bizonyítás nélkül megalapozza a nem vagyoni kár bekövetkeztének tényét. Mérlegelte ugyanakkor azt is, hogy a felperes nem bizonyította, hogy széles körben ismertté váltak az alperesi levélben foglaltak. Mindezek alapján - figyelemmel a bírói gyakorlatra is - a nem vagyoni kártérítés összegét 250.000 forintban állapította meg.

A perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. Az alperest a felperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból, valamint a lerótt kereseti illetékből álló perköltség megfizetésére kötelezte. A le nem rótt kereseti illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy az általa lefolytatott vizsgálat során egymást követő és alátámasztó nyilatkozatokban a visszaélések vonatkozásában a felperes személye került elő. A kapcsolattartó személy személyiségi jogvédelmének kérdése szóba sem jöhet, mert egy szerződéses viszonyban a felek bármikor kérhetik, amennyiben olyan tevékenységre utaló jeleket tapasztaltak, amelyek felvetik az érdeksérelmük lehetőségét, hogy a szerződő partnerük a nevében eljáró személy helyett más személyt jelöljön ki. Téves az elsőfokú bíróság jogi okfejtése a híreszteléssel és a bizonyítandó tényekkel kapcsolatban. Nem azt állították, hogy a felperes lopásra való felbujtást követett el, illetőleg a vízmérőórák átvételére ellenőrzés nélkül került sor, hanem azt, hogy a felperessel szemben megrendült a bizalmuk, mert a faxüzenetben meghatározott személyek, az ott megjelölt nyilatkozatot tették. A faxüzenetet az alperesnél kimerítő vizsgálat előzte meg, kellő körültekintéssel járt el. Az ügyben meghallgatott személyek nyilatkozatával a bizalomvesztés ténye igazolható. A bizalomvesztés bizonyítása esetén pedig a személyiségi jog sérelme szóba sem jöhet. Amennyiben a bizonyításnak a faxüzenetben közölt tényekre kellett irányulnia, arra is kellő bizonyítékul szolgált a felperes munkáltatójánál dolgozó ... jegyzőkönyvbe foglalt - vissza nem vont - nyilatkozata. Ezt a nyilatkozatot az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése során nem vette figyelembe. Nem állapítható meg, hogy ... két nyilatkozata közül milyen alapon választott. Tévedett az elsőfokú bíróság amikor a felperesi munkáltató felperessel szembeni bizalomvesztését köztudomású tényként fogadta el. Azt pedig nem fejtette ki az ítéletben, hogy milyen mérlegeléssel állapította meg 250.000 forintban a nem vagyoni kártérítés összegét.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes fellebbezési eljárási költségekben való marasztalását kérte. Előadta: az alperes az általa folytatott vizsgálat eredményére hivatkozva a felperes munkáltatója felé bűncselekmény gyanúját vázolta fel. Akkor járt volna el körültekintően, ha büntetőfeljelentést tesz és a hatóságra bízza a bűncselekmény feltárását, megállapítását. A felperes álláspontja szerint a megítélt nem vagyoni kártérítés összegszerűségét megalapozza a jogsértés súlya és az, hogy az alperes a jogsértő helyzetet a jogsérelem felismerését követően is fenntartotta, valamint az is, hogy a munkáltató bizalma a vele hosszú ideje munkakapcsolatban álló felperesben megrendült és korlátozta a képviseleti jogosultságát.

Az alperes fellebbezése részben alapos.

A fellebbezés hiányában - a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján - jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének elutasító rendelkezése.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jóhírnév megsértésére helytállóan, a nem vagyoni kár felmerültére azonban tévesen következtetett, érdemi döntésével a Fővárosi Ítélőtábla az indokolás pontosításával és csak részben értett egyet.

Az alperes a faxüzenetben olyan tényt állított, amely bűncselekmény felperes általi elkövetésének gyanúját vetette fel. A lefolytatott belső vizsgálat nem volt alkalmas arra, hogy az alperes kellőképpen megbizonyosodjon arról, mi volt a felperes ügyben játszott tényleges szerepe, az ő biztatására értékesítették-e munkavállalói szabálytalanul a vízórákat. Az elsőfokú bíróság abban nem tévedett, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte a jóhírnevet sértő állítás valósságának bizonyítása. A rendelkezésre álló adatok alapján helytállóan következtetett arra, hogy az alperes nem tudott eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének. Nem bizonyosodott be az az állítás, miszerint a felperesnek felbújtóként köze volt a vízóra „ügyhöz". A felperes jóhírnevét ez az állítás valóban sértette, annak közlése azonban nem volt jóhírnév sértő, hogy az alperes bizalma megingott a felperesben. Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy bármikor kérhette a felperes munkáltatója részéről más kapcsolattartó kijelölését, indokolás nélkül, szabadon dönthetett így. A bizalomvesztés nem a jogsérelem, hanem a jogkövetkezmény szempontjából lehet releváns, méghozzá akkor, ha az a felperes munkáltatójánál valósul meg.

Az elsőfokú bíróság mindezek mellett helyesen vonta le a jogsértés Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt jogkövetkezményeit.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, a köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A jogsértéssel okozott kár bekövetkeztét a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperes tartozott bizonyítani. A felperes joggal követelhetett volna nem vagyoni kártérítést, amennyiben a valótlan tény híresztelése miatt a munkáltatója részéről hátrány érte volna, vagy ha az alperes faxüzenetében foglalt valótlan tényállítás széles körben ismertté válása miatt kellemetlenség érte volna. A felperes azonban a személyes meghallgatásakor úgy nyilatkozott, hogy a munkáltatója bizalma iránta nem rendült meg, és nem emiatt helyezte őt át másik munkakörbe, hanem mert az alperes új kapcsolattartó kijelölése iránti jogszerű kérését teljesíteni kellett. Az „ügyből" a felperes személyes előadása szerint annyi kapott nyilvánosságot és vált ismertté országszerte, hogy az alperes felé már nem ő képviseli a munkáltatóját. Amennyiben tehát a felperesnek magyarázkodnia kellett, annak nem a jóhírnevét sértő valótlan tényállítás volt a tárgya.

Mindebből következik, hogy megalapozott az alperes azon hivatkozása, hogy a felperes a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján kártérítési igényt vele szemben nem támaszthat, mert a felperes nem bizonyította olyan hátrány bekövetkezését, amely a részére nem vagyoni kártérítés megállapítását indokolja.

A Fővárosi Ítélőtábla erre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet teljes egészében elutasította. Ennek megfelelően - tekintettel a felperes 1/3 arányú pernyertességére - módosult a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezése is. A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján - a 4/A. § szerint az áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjak összegére, és 10.000 forint kereseti illetékből álló felperesi perköltségre figyelemmel, a feleket terhelő perköltség egyenlő összege miatt mellőzte a Fővárosi Ítélőtábla az alperes perköltségfizetésre kötelezését.

A személyiségvédelmi perben több polgári jogi igény együttes érvényesítésekor az eljárási illeték alapjául a kártérítési követelés szolgál. Az eljárási illeték alapjául a meg nem határozható pertárgyérték akkor vehető figyelembe, ha az így számított érték meghaladja a kártérítési követelést (EBH 1999.94). Az 500.000 forint illetékalap után az Itv. 46. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti illeték összege 30.000 forint, így - az egyébként tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben a felperes által már lerótt 21.000 forint kereseti illeték figyelembevételével - a Fővárosi Ítélőtábla 9.000 forintra emelte fel a felperes kereseti illetékfizetési kötelezettségét.

Az alperes fellebbezésének részbeni eredményessége a felek közel azonos arányú pernyertességéhez vezetett. A Fővárosi Ítélőtábla a jogi képviselők ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdésében foglaltak szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - azonos összegben állapította meg, és így a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperes által lerótt fellebbezési eljárási illetékre is figyelemmel, a felperest az alperes javára csupán 12.000 forint fellebbezési eljárási költség megfizetésére kötelezte.

Az alperes a szükségesnél (Itv. 46. § (1) bekezdés) 12.000 forinttal több fellebbezési eljárási illetéket rótt le, melynek visszatérítését kérheti az állami adóhatóságtól, az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján, figyelemmel az Itv. 81. § (2) bekezdésére.

Budapest, 2010. február 19.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró

Dr. Varga Edit s.k.
bíró